

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bona Volvntas Optimæ Consentiens. Seu De Sequendo In Omnibus Ductu Providentiæ Diviniæ

Foullon, Jean E.

Leodii, 1657

Sectio II. Fructus alter: Meritorum seges ampliſſima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54992](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54992)

indifferentiam mentis ad eventa quævis aspera aut suavia, prout honor Dei exigeret: tertium propensionem majorem ad aspera quàm ad suavia, quamvis inde ad gloriam Dei nîl aliud accederet, quàm imitatio Christi. Si nobis nondum satis animorum est, ut illuc aspiremus, consistamus saltem in altero gradu, & in quamvis partem Deo placuerit, parati sumus: Davidis exemplo, libri Regum 2. cap. 15. generosè pronuntiantis, & ex animi sententia. *Si autem dixerit Deus, non places, præsto sum, faciat, quod bonum est coram se.*

SECTIO SECUNDA.

Fructus alter,

Meritorum seges amplissima.

I.

Gloria hominis ex Dei voluntate.

GLoriam Deo accedere diximus, ex viri boni, Deo sese ubique aptantis, spectaculo: nunc etiam ipsi viro bono maximam inde gloriam nasci ostendemus, gloriam, inquam, veram ac germanam. Admirationi sit apud homines

vir fortiter calamitosus, laudetur, memoratur, etiam longè ad feram posteritatem: gloriosum id aliquis laudum aucupator putaverit. At nos illam omninò gloriam ponderamus, quam apud Deum mereatur voluntas bona. *Gloria*, inquit Siracides Eccli. cap. 23. *magna est sequi Dominum, ducentem quacumque lubuerit, per amœna, per lutosa; per plana, per salebrosa; per mollia, per aspera.* Gloria certè magna hæc est: cum excelsius nihil homini possit contingere, quàm placere Deo, ejus approbationem mereri, favoremque, ac gratiam sibi conciliare. Eadem itaque operâ homo & suæ gloriæ laborat, & divinæ. Qua de re eleganter Augustinus libro 1. de Moribus Ecclesiæ Cath. cap. 13. explicans istud ad Rom. cap. 13. *Ipsi gloria, &c. Quid est, inquit, ipsi gloria, nisi ipsi optima, & summa, & latè patens fama? Quantò enim melius atque diffusius diffamatur, tantò diligitur & amatur ardentius. Quod cum sit, nihil aliud ab humano genere, quàm certo & constanti gradu in optimam vitam & beatissimam pergitur.*

II. *Et utilitas.* Multa sunt, cur agere ac pati in Dei causa longè consultius & optabilius sit, quàm in hominum quorumcumque, quantumvis potentium, gratiam. Ex præcipuis capitibus unum est, quòd hi plerumque non subditorum commodum intuentur, cùm illis pericula imperant, sed sibi solummodò consulunt. Ita Davidem Saul, Uriam David discriminibus objecere. Deus verò subditis suis in hac vita nihil quidquam imperat, patiendūve offert, quin illorum utilitas gloriæ suæ conjuncta sit: ut quisquis Deo servit, simul serviat sibi: & qui gloriæ divinæ patitur, commodo suo patiatur. Amabili Dei bonitate id factum: qui cùm homines ad obsequia sua citra ullam mercedem, aut spem utilitatis, potuerit obstringere; ita tamen omnia contemperare maluit, ut quod Deo honorificum est, simul sit homini salutiferum: quemadmodum Eucherius sapienter ac piè epistolâ ad Valerianum expendit.

III. *Societas Dei & hominis.* Initur frequenter inter mercatores societas negotiationis, cujus

regulas Arithmetici tradunt, ut pro portione collatæ vel pecuniæ, vel operæ, quod existet lucri inter socios dividatur. Eò respexisse Joannem quidam existimant 1. epist. cap. 1. ubi dicit: *Si in luce ambulamus, sicut & ipse est in luce, societatem habemus ad invicem.* Negotiandi consortium cum Deo mortales omnes, quotquot amici ejus sunt, inière. Non Deus solus, non homo solus laborat: qui enim te, ô homo, fecit sine te, non salvabit te sine te. Confert Deus impensas omnes in negotiationem, *operans*, gratiis tum excitantibus, tum comitantibus, *in nobis & velle, & perficere, pro bona voluntate*, ad Philip. 2. Homo industriæ aliquid commodat, gratiis utitur, talentis sibi donatis alia superlucrari conatur. Negotiationis totius fructum partiuntur inter se socii: Deus qui plus multò in commune contulit, gloriâ solâ contentus, lucrum omne & commodum homini relinquit, id est, omne beatitudinis æternæ meritum. Agnoscat homo sese facultates omnes animi & corporis, & rectè illis utendi gratiam.

tiam à Deo accepisse, nihil attulisse de suo, quàm tenuem liberi arbitrii flexum; hoc gratitudinis & gloriæ tributo illi satisfecerit; cætera emolumenta, à liberalissimo & optimo domino ac socio concessa, sui juris faciat.

IV.

*Conformitas
cum Dei vo-
luntate qua-
stuosissima
negotiatio.*

At verò quodnam negotiationis genus utillimum est? Neque enim omnia sunt æqualiter quæstiosa: plurimumque interest mercatoris scire ad lucrum, ubi operam fructuosius collocet. Facillimè tibi indicavero: in promptu est: passim nota & exposita utillima negotiationum omnium. Artes nostras non abdimus, uti mercatores faciunt, ne alii in lucra sua viis iisdem invadant. Nihil ad mercimonium spiritale; & ad comparanda lucra meritorum, compendiosius usquam invenies, quàm conformationem voluntatis humanæ cum divina in eventis omnibus, præsertim ubi adversa ingruunt. *Alia est claritas solis, alia lune, alia stellarum, & stella à stella differt in claritate, teste D. Paulo 1. ad Corin. cap. 15. Varii sunt*

beatitudinis gradus: varii utique & meritorum, quibus beatitudo respondet. Placet Deo maceratio corporis, accepta est oratio, jucunda eleëmofyna: meretur mercedem temperans, compensabitur justus, vir obediens loquetur victorias: magis tamen placebit merebiturve nullus, quàm qui ad singula acquiescere Deo, & gratias agere consuërit. Jobus fuerat oculus cæco, buccellam solus non comederat, viduæ oculos exspectare non fecerat, misericordia cum illo de ventre matris egressa fuerat, plus tamen quàm unquam Deo placuit paucis istis voculis, inter perpeffu aspera emissis, *sit nomen Domini benedictum.* Id non timidè affirmo, quandoquidem in excelso consistunt patientiæ gradu, qui Deum etiam in malis laudare consueverunt. De patientia verò generatim pronuntiavit Bonaventura, libro de gradibus virtutum cap. 24. *Perfectius est aduersa tolerare patienter, quàm bonis operibus insudare.* Et Blosius Institutionum spirit. cap. 8. *Etiam exigua molestia, propter Deum tolerata, incomparabiliter*

ter

ter prestantior est, quàm sint multa & grandia bonorum operum exercitia.

V. *Quæ voluntas perfectissima.* Interpretetur forsàn quispiam, isthæc dicta cum exaggeratione, ut nonnumquam ascetici & pii scriptores solent. Auctoritati itaque eatenus fidem tribuamus, quatenus rationes evicerint. Primam hanc statuo. Eò merita actionum majora sunt, quò à perfectiore voluntate proficiscuntur. Eò autem voluntas creata perfectior est, quò magis ad voluntatem increatam accedit, eique sese applicat & accommodat, id volendo quod Deus vult, eoque fine quo vult Deus, id est propter ipsum. Quemadmodum enim Intellectus divinus veritatis omnis regula est, sic voluntas divina bonitatis: quomodò falsum esse nequit, quod illi conforme est, ita nec malum quod ad hanc dirigitur. Imò sicut eò quidlibet verius est, quò propiùs summæ veritati conjungitur: sic tantò melius est, quantò viciniùs ad bonitatem infinitam admovetur. Quàm simillimum prototypo exemplar, absolutissimum est: murus, si

exactissimè perpendiculo respondet re-
ctissimus: pavementum quò ad normam
aptius, eò planius. Quæ planissima, re-
ctissima, consummatissima voluntas,
nisi quæ prototypo, amussique, ac nor-
mæ accuratissimè conformatur? Ita me-
ritò censuit Augustinus ad illa Psalmi
32. verba, *Rectos decet collaudatio.*
Quid est recti? Ut nihil illis displiceat, quod
fecerit Deus: possint & in adversis Deum lau-
dare, & dicere, Dominus dedit, Dominus ab-
stulit, sit nomen Domini benedictum. Tales
rectos decet collaudatio, non primò laudaturos,
postea vituperaturos. Discite gratias agere
Deo, & in prosperitatibus, & in adversitati-
bus. Discite habere in corde, quod omnis ho-
mo habet in lingua, Quod vult Deus.

VI. Altera ratio, ad priorem acce-
 Subjecta dens, ex Doctoris Angelici do-
 Deo vo- luntas. ctrina elicetur 1.ª 2.ª quæst. 92.
 art. 1. in corp. *Cujuslibet subditi virtus est,*
ut benè subdatur ei, à quo gubernatur. Sicut
virtus Irascibilis & Concupiscibilis in hoc con-
sistit, quòd sint benè obedientes rationi. Et per
hunc modum virtus cujuslibet subditi est, ut
 benè

benè subjiciatur principanti. Et 2.ª 2.ª quæst.
8. art. 7. in corp. Qualibet res perficitur per
hoc, quòd subjicitur suo superiori, sicut corpus
per hoc quòd vivificatur ab anima, & àir per
hoc quòd illuminatur à Sole. Quam D.
 Thomæ doctrinam sic intelligo, ut infe-
 rius, subditumve, eo ipso quòd imperan-
 ti, & superiori suo, subjicitur; tum se de-
 monstret perfectionis aliquid habere in
 suo genere; tum perfectionis incremen-
 tum à superioris imperio vel operatione
 accipiat. Nam vis facultásque, ac perfe-
 ctio ipsa superioris, eò amplius sese sub-
 dito infundit ac communicat, quò minùs
 illius actioni & influxui ab hoc resistitur.
 Appetitum inferiorem ejusque affectio-
 nes, si in rationis potestate sunt, & ad ejus
 nutum obedienter moventur, jam tunc
 ex se ad perfectionem accedere sentimus,
 & in dies obedientiâ perfici. Corpus eò
 magis sanum & absolutum esse agnosci-
 mus, quò animi functionibus & imperiis
 obsequentiis est: eisdemque obsequiis
 exerceri artus, firmarique, experimur.
 Aërem tantò puriorem esse, & simplicio-
 rem,

rem, ac magis suum intelligimus, quantò lucem excipit apertius, transmittitque facilius: eademque luce videmus puritatem ejus non conservari tantum, sed etiam augeri. Istis, quæ exempli causa à D. Thoma adducuntur, adde quotidiana in artefactis experimenta. Eò machinarum rotæ secundariæ & administræ finem suum melius assequuntur, quò ad primæ motum sese promptius volvunt: eò habilior currus est, quò temoni obsequentior: eò melior navis, quò ad gubernaculi velique flexum velocior. Ita in homine ejusque voluntate, erga Deum voluntatemque divinam, res habet. Tantò enim perfectior homo est, magisque ac magis perficitur, quantò veriùs & cordatiùs ubique, & ad omnia, pronuntiare potuerit illud Psalmi 61. *Nonne Deo subiecta erit anima mea?* Dum enim se subiciet; tum sanitatem suam ipsa obediendi promptitudine testabitur; tum vim perfectionemque gubernantis, simul cum ejus motu & impulsu in se transfusam, excipiet.

VII. *Altissima
Caritas.* Adde rationem tertiam, prioribus affinem, iisque connexam: ibi plus esse perfectionis ac meriti, ubi plus est caritatis & amoris divini. Quemadmodum enim, si caritas abest, ne excelsissima quidem virtutum heroicarum opera profunt quidquam: ita, si adest, contactu suo inaurat omnia, & meritoria facit, etiam minimas indifferentesque actiones. Atqui nullum est consummatae caritatis certius argumentum, quam voluntatum conjunctio. *Nam eadem velle, & eadem nolle, inquit Hieronymus, haec demum firma amicitia est: Si eadem scilicet velis ac nolis in amici gratiam, non in commodum tuum; sive, ut vulgò loquimur, si amicitiae amore movêris, non concupiscentiae. Desideras intelligere, quam à vidua Ruth foerus sua Noëmi amaretur? Audi dicentem cap. I. v. 16. Hæc mihi faciat Deus, & hæc addat, si non sola mors me & te separaverit. Sic Eliæ adhærescebat Elifæus lib. 4. Regum cap. 2. Vivit Dominus, non derelinquam te. Judicavêre Josaphathum intimè ac sincerè Joram*

mo conjunctum, qui has ejus voces excepere lib. 4. Regum cap. 3. *Qui meus est, tuus est: populus meus, populus tuus: & equi mei, equi tui.* Utatur Christianus ex animo erga Deum similibus loquendi formulis; dubitaret nemo, quin maxime Deum diligat; &, quia ex caritate meriti pretium maxime augetur, quin plurimum mereatur: etsi meritum non querit; quia non se spectat, sed Deum.

VIII. Bernardus serm. 1. in Cantica, *Canticum Canticorum.* titulum illum expendens *Cantica Canticorum*: primum ad literam dicit, sic vocari eximie ac superlativè præ aliis scripturæ Canticis: quæ nudè ac simpliciter, sine comparatione vel prælatione ullâ, Cantica solummodò nominantur, uti Canticum Mosis, Annæ, Debboræ, Israëlitarum. Morali deinde sensu subjicit: in Vita spirituali & Christianâ, genera Canticorum esse varia: Canticum poenitentium, Canticum ad vitia debellata, Canticum ad comparatas virtutes, Canticum ad actiones singulas ex virtute factas, nam *cantabiles mihi erant justificationes*

tiones tuæ in loco peregrinationis meæ: isthæc vocari posse Cantica graduum. Sed est, inquit, Canticum, quod ex sui singulari dignitate & suavitate meritò cunctis, quæ memoravimus, & si quæ sunt alia, antecellit: & jure hoc appellaverim Canticum Canticorum.. Experti recognoscant, inexperti inardescant, desiderio, non tam cognoscendi, quàm experiendi. Non enim est strepitus oris, sed júbilus cordis: non sonus labiorum, sed motus gaudiorum: voluntatum, non vocum consonantia. Non auditur foris, neque enim in publico personat: Sola quæ cantat audit, & cui cantat, id est sponsus & sponsa.. Est quippe nuptiale carmen, exprimens castos jucundósque complexus animorum, morum concordiam, affectuum consensionem.

IX. *Quantum patientia meritum.* Theologia quartam suggerit rationem, aut si voles additamentum aliarum. Communis in scholis sententia est, ubi par est voluntas, seu propositum, aut intentio, actu exteriori meritum valdè augeri. Exempli causâ, de duobus, ex æquali caritatis actu inæqualem eleemosynam largientibus, plus

plus apud Deum mercedis habiturum, qui plus dederit: de duobus, pro pœna culpis debita satisfacere fatagentibus, jejunantem unum, altero non jejunante, plus facere. Atqui inter opera externa nihil augendo merito accomodatius, quàm advenientes nobis extrinsecùs calamitates, & aspera quævis, voluntati nostræ aut propensione adversa. Primum enim ex eo ipso quia adversa sunt, difficilia sunt, contraque niti oportet. Deinde ex optione nostra non veniunt, nihilque habent amoris proprii, quo pleraque operum nostrorum vitiantur, admistum. Hinc Bernardi verissima vox est, epist. 7. *Vera patientia est, facere quod non libeat: pati, vel agere, contra quod libeat.*

X. *Quanti pretii adversa.* Etiam si ex illis rationibus bene ponderatis pretium toleratorum pro Christo adversorum satis intelligi possit: supervacuum tamen non fuerit, æstimatorum peritorum judicia exquisisse. Qui Caroli Audacis miserè interempti gemmatum annulum, provincie ut aiunt integræ pretio contrà æstimabilem,

mabilem, repererat, argenteo imperiali aut circiter divendit, quia rem suam nec nôrat ipse, neque ab intelligente didicerat. Ne spiritualis mercimonii res nimis parvi fiant, & prodigè distrahantur, indicatio illarum à spirituali homine, qui omnia dijudicat, petenda est. Ejusmodi fuit, avorum nostrorum memoriâ, Ludovicus Blofius, qui, in libello de Consol. Pusillanimorum, moribundum instruens, quo se pacto ad mortem comparet, post propositam patientis Christi considerationem, D. Virginis patrocinium, aliaque id genus, subjicit exercitium Resignationis cum hac maximæ suavitatis sententia: *Si ager sese ex pura dilectione, cum perfecta sui resignatione, ad omnem pœnam, pro honore divine justitiæ tolerandam, animo spontaneo obtulerit, ipse neque infernum, neque Purgatorium subibit, etiamsi solus omnia totius mundi peccata commisisset.*

XI. Si cui nimium dixisse Blofius videbitur, comparet & expendat cum ejus verbis ista Pauli, 2. ad Corint. cap. 4. *Momentaneum, & leve tribulationis*

bulationis nostræ, supra modum in sublimitate, æternum gloriæ pondus operatur in nobis. Brevius aliquid dixisse momentaneo non potuit, addit tamen & leve, ne de gravissimis malis agi existimes. Levi tamen isti malo pondus gloriæ decernitur: momentaneo æternum rependitur: & id quidem supra modum in sublimitate, excedens omnem cogitationis vim magnitudine sua, ac duratione. Æstima itaque, quanti sit pretii quamvis exigua patientiæ materia, cui compensandæ vix tota ipsa suffectura est æternitas. Argento & auro, metallorum nobilissimis, virtutes in scriptura adumbrari notissimum est, auro nominatim caritatem. Idcirco in Salomonis templo, præsertim in Sanctuarii adytis, quibus consummatissima virtus significabatur, aurea omnia: & civitatis cælestis, ubi perfecta caritas regnatura est, plateæ omnes sunt aurum mundum, sicut vitrum pellucidum. Quid auro, inquis, pretiosius? Quid caritate locupletius? Demonstravit Paullus, momentaneum & leve tribulationis. Ostendit Hieronymus,

mus,

mus, in cap. I. Ezechielis, ad illa verba, *de medio ignis, quasi species electri. In medio ignis, inquit, & tormentorum fit electri similitudo, quod est auro argentoque pretiosius: ut post iudicium atque tormenta, qua patientibus tristia videntur ac dura, pretiosius electri fulgor appareat, dum Providentiâ Dei omnia gubernantur, & , qua putatur pœna, medicina est.*

XII.

Pro omnibus virtutibus est cõformitas.

Audio objicientem: verum quidem, ab adversis conformiter voluntati divinæ toleratis meriti multum esse: at multum etiam meriti decedere, cùm virtutum aliarum exercendarum materia, occasiõve, subtrahitur. Pauper, caret eleëmofynæ pretio: æger, orare nequit, jejunare non valet: tenuis ingenii & auctoritatis nullius homo, præsidio oppressis esse non potest, non erigit abjectos, non solatur mæstos, non docet ignaros instruitve consiliis, quæ tamen caritatis exercitia maximi apud Deum esse momenti, indubitatum est. Isthæc objicienti, & quantum potest ejus generis opera multiplicanti, & exaggeranti

ranti, ad singula respondero: velle potest pauper quod Deus vult, plus est quam stipem largiri: velle potest æger quod Deus vult, plus est quam orare & jejuna- re: velle potest idiota quod vult Deus, plus est quam Apostolicum munus fungi, & se in proximi obsequia impendere ac superimpendere. Nulla enim voluntas perfectior, quam quæ Dei voluntati conformior, ei que magis subjecta: amoris in Deum & submissionis testificatio nulla expressior, quam idem velle. Quæ diximus probationi sufficiunt. Addere tamen possis, quod Cæsarius libro 10. cap. 6. narrat, & ex eo Drexelius, Heliotropii lib. 3. cap. 1. De religioso quopiam miraculorum patratore, eò mirando magis, quòd nîl eximie virtutis ostenderet. Rogatus à superiore quid hoc sibi vellet, & ipse mirari se dixit: aperuit tamen denique, studere se conformandæ in omnibus voluntati suæ cum divina: eo que interrogationibus perductus est, ut ad incendia, latrocinia, aliaque infælicia eventa sese vix commoveri fateretur: inò de futuris rebus

rebus adeò parum angi, ut ne de infælici quidem æternitate esset sollicitus. Si enim eò damnandus foret, aliud nihil sese postulaturum à Deo, quàm ut de se fieret æternitate tota, quidquid voluntas divina decrevisset: tantum ipsi hoc daretur, ut æternitate tota constaret ipsi eadem voluntas, quæ modò, ex Dei voluntate suspensa, & in ea conquiescens. Intellecto illo perfectæ voluntatis ac consummatæ virtutis miraculo, desuit interrogator mirari miraculorum patratores.

SECTIO TERTIA.

Fructus tertius,

Excelsa tranquillitas animi.

I.
*Pax animi
 beatitudo
 summa.* FERUNT Alfonso, Neapolis & Aragonum Regem, interrogatum, quæ summa sit mortalis hujus vitæ fælicitas, respondisse: non aliam videri majorem, quàm si quis semel ex animo Dei manibus sese permiserit, &